

Ніна Олександрівна ПІСКУНОВА

аспірантка,
кафедра фінансів,
Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара
E-mail: nina-kovalenko85@rambler.ru

УДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВ

Піскунова, Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємства [Текст] / Ніна Олександрівна Піскунова // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 25. – № 2. – С. 122-131. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Ефективність проведення аналізу грошових потоків не втрачає своєї актуальності у сучасних умовах господарювання. Від глибини проведеного аналізу надходжень та видатків грошових коштів, його адекватності, якості та розгалуженості залежать інтерпретація отриманих результатів, побудова перспективних прогнозів фінансового менеджменту та ідентифікація причинно-наслідкових зв'язків. Тому якісне дослідження переваг і недоліків проведення аналізу грошових потоків залишається одним із можливих напрямів вирішення наявних проблем та досягнення запланованих результатів діяльності.

Мета. Метою статті є визначити напрями удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств з урахуванням специфічних форм недоліків такого аналізу.

Метод (методологія). Під час дослідження було використано загальнонаукові методи пізнання: абстрагування, аналіз, синтез, групування, порівняння, узагальнення, систематизацію.

Результати. У роботі визначено джерела генерації недоліків аналізу грошових потоків підприємств на основі функціонально орієнтованого підходу. Сформовано типові групи недоліків цього напрямку аналізу на підставі трьох авторських систем їх класифікації. Розроблено напрями удосконалення методичного забезпечення аналізу грошових потоків.

Ключові слова: аналіз грошових потоків; функціонально орієнтований підхід; джерела генерації недоліків; аналіз функцій управління грошовими потоками.

Nina Oleksandrivna PISKUNOVA

PhD Student,
Department of Finance,
Oles Honchar Dnipropetrovsk National University
E-mail: nina-kovalenko85@rambler.ru

IMPROVEMENT OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL GROUNDING OF CASH FLOW ANALYSIS OF ENTERPRISES

Abstract

Introduction. Efficiency of cash flows analysis has not lost its relevance in the current economic conditions. The interpretation of the results, development of financial management forecasts, and identification of causal relationships depend on its adequacy, quality and branching. Therefore qualitative research of advantages and disadvantages of cash flows analysis is one of the possible ways of problem solving and achievement of planned results.

Goal. The article aims to identify areas of improvement of the scientific and methodological study, to analyze cash flow of businesses taking into consideration specific forms of disadvantages of such analysis.

The method (methodology). In this research we have used such general scientific methods of knowledge as method of abstraction, method of analysis, method of synthesis, method of grouping, method of comparison, method of generalization, method of systematization.

Results. The paper has identified the source of generation of shortcomings of cash flow analysis on the basis of functionally oriented approach. Typical groups of disadvantages of this direction of analysis on the basis of three

Keywords: *cash flows analysis; functionally oriented approach; sources of generation gaps; analysis of cash management functions.*

JEL classification: G32, G30, M21

Вступ

Проблематика аналізу грошових потоків досить широко розглянута в економічній літературі. Дослідженню питання аналізу грошових потоків, його методичного забезпечення, етапів та методів проведення аналізу присвятили свої роботи такі науковці, як І. О. Бланк [1, с. 136; 2, с. 156], Г. М. Калетнік, В. М. Ціхановська [3, с. 190], Р. Б. Тянь [4, с. 110-120], П. Атамас [5, с. 13-19], О. Я. Базилінська [6, с. 9], Ю. С. Цал-Цалко [7, с. 40], Б. Є. Грабовецький [8, с. 204], П. Етрилл [9, с. 83], В. М. Боронос [10, с. 209] тощо.

Водночас, попри значущість проведених досліджень, досить незначну увагу звертають на виокремлення недоліків аналізу грошових потоків та їх кваліфікації. Поглиблений розгляд цього питання дозволить повною мірою розкрити сутність явищ, що аналізуються, підвищити якість та ефективність аналізу, коректно інтерпретувати отримані результати та ідентифікувати можливі причинно-наслідкові зв'язки, а також покращить побудову точних та детальних прогнозів на майбутнє та ліквідацію негативних явищ, що вплинули на результат діяльності.

Тому тема аналізу грошових потоків на підприємствах не викликає сумніву стосовно своєї актуальності. Ефективність проведеного аналізу впливає на ретроспективний розгляд результатів діяльності, ефективно впровадження дієвих рішень менеджменту та керівництва, а також на планування напрямків розвитку у майбутньому.

Мета статті

Метою статті є визначити напрями удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств з урахуванням специфічних форм недоліків такого аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження

Аналіз (від грец. – analysis) буквально означає розподіл, розподілення об'єкта, що досліджується, на складові частини, елементи, які внутрішньо притаманні цьому об'єкту [8, с. 5]. Він є важливою складовою процесу управління рухом грошових коштів, яка забезпечує якісну обробку інформації з метою подальшого прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень, прогнозування та планування грошових потоків [10, с. 209].

Основна мета аналізу грошових потоків – виявити рівень достатності формування коштів, ефективності їх використання, а також збалансованості позитивного і від'ємного грошових потоків підприємства за обсягом і в часі. Аналіз грошових потоків проводиться по підприємству загалом, за основними видами його господарської діяльності, за окремими структурними підрозділами чи центрами відповідальності [11, с. 65].

Під час аналізу грошових потоків з'ясовуються причини, які вплинули на збільшення (зменшення) притоку грошових коштів та збільшення (зменшення) їх відтоку. Це можна робити як за тривалий період (декілька років), так і за нетривалий (квартал, рік). Такий аналіз є цікавим, якщо він відображає певний етап у діяльності підприємства, наприклад, з моменту його створення, випуску нової продукції, закінчення реконструкції тощо [11, с. 65].

У фінансово-економічній літературі виокремлюють наступні базові методи аналізу грошових потоків:

- горизонтальний аналіз (передбачає оцінку змін у статтях фінансової звітності за їх абсолютною та відносною величиною, що відбулися за звітний період порівняно з попереднім, порівняння із запланованими величинами тощо),
- вертикальний аналіз (або структурний аналіз, що передбачає пошук частки окремої статті звіту у сукупній величині за відповідний період та визначення співвідношень між окремими статтями, зіставлення із запланованими величинами тощо),
- трендовий аналіз (дозволяє визначити динаміку змін за основними статтями руху грошових коштів не тільки для аналізу відхилень від базових значень на довготривалому інтервалі, але й для покращення розрахункової бази, що забезпечує можливість використання відповідних статистичних методів прогнозування та планування грошових потоків [10, с. 195]),
- коефіцієнтний аналіз (полягає у визначенні теоретично обґрунтованих критеріїв оцінки, за якими існує можливість зробити цінні з практичної точки зору висновки щодо діяльності та стану підприємства [10, с. 195]).

Селіверстова Л. С. наголошує, що одним із етапів управління грошовими потоками підприємства є аналіз руху грошових коштів. Науковець звертає значну увагу саме на горизонтальний та вертикальний аналіз та вивчення їх сутності [12, с. 22].

Власюк Т. М., Волинець О. М., Новіцька Н. І. зазначають, що методика аналізу грошових коштів підприємства поряд із горизонтальним, вертикальним, коефіцієнтним аналізом повинна містити такі етапи, як:

- аналіз рівномірності розподілу грошових потоків за кварталами, який полягає у визначенні рівномірності розподілу надходжень та видатків протягом року. Метою проведення аналізу є ідентифікація та оцінка грошових потоків за ступенем регулярності здійснення, наявності та причин затримок у надходженні грошових коштів та відкладенні запланованих видатків;
- аналіз збалансованості надходжень та видатків за періодами, який полягає у визначенні міцності зв'язку між надходженнями і видатками грошових коштів. Метою проведення аналізу є оцінка ступеня динамічної платоспроможності підприємства, його фінансової рівноваги й можливості забезпечення стійкого економічного зростання [13, с. 38-43].

Тян Р. Б. та Лисенко О. В. у своїй науковій статті досліджують грошові потоки як математичні функції із використанням методів кореляційного аналізу, а також вивчають структуру цих функцій задля підвищення надійності прогнозування обсягу й напрямку розвитку грошових потоків у майбутні періоди [4, с. 111].

Заревчацька Т. В. вказує на те, що для отримання більш достовірних висновків про ефективність використання коштів та діяльності загалом необхідне зіставлення результатів аналізу показників фінансового стану підприємств з результатами аналізу руху грошових коштів за видами діяльності [14, с. 141]. Вчена виокремлює три етапи аналізу руху грошових коштів і визначає поряд із коефіцієнтним аналізом такі етапи, як:

- аналіз тенденцій формування чистого грошового потоку, метою якого є дослідження тенденції формування та розвитку чистого грошового потоку,
- аналіз структури розподілу грошових коштів, що має на меті виявлення розміру грошових коштів, спрямованих на капіталізацію прибутку [14, с. 142].

Атамас П., Атамас А. вказують на те, що при аналізі грошових потоків використовується Звіт про рух грошових коштів (форма № 3), який складений прямим методом, що забезпечує аналітичні можливості дослідження складу, динаміки та структури грошових потоків. Однак наявність стандартних обмежень у переліку джерел надходжень та видатків грошових коштів значно звужує рамки досліджень та знижує інформаційну цінність цього звіту [5, с. 18-19].

Надточій С. І. у своєму дослідженні пропонує поєднати аналіз ефективності грошових потоків на основі даних коефіцієнтного аналізу з аналізом грошових потоків на основі рядів динаміки, а як наслідок – формування єдиного завершеного підходу (аналіз абсолютних величин, коефіцієнтний аналіз, аналіз ефективності та аналіз рядів динаміки) щодо визначення основних характеристик грошових потоків підприємства як основи управління ними [15, с. 82].

Підсумовуючи викладене вище, складено узагальнену схему переваг та недоліків горизонтального, вертикального, трендового та коефіцієнтного аналізів (рис. 1). Розглянуті недоліки формують певні групи, які утворюють системи класифікацій недоліків аналізу грошових потоків. У дослідженні запропоновано три системи класифікацій недоліків, що виникають при проведенні аналізу грошових потоків:

1) за формами забезпечення (рис. 2):

- інформаційне забезпечення якості та деталізації фінансової звітності полягає у формуванні вихідної для аналізу інформації з урахуванням особливостей її складання (наприклад, якість складання, креативність, достовірність фінансової звітності, однозначність тлумачення тощо),
 - матеріально-технічне забезпечення передбачає наявність необхідних програмних ресурсів для аналізу (наприклад, спеціальне програмне забезпечення, матеріальні можливості для впровадження в дію необхідних додатків тощо),
 - макрозабезпечення фінансово-економічної сфери має на меті урахування при аналізі кон'юнктурних процесів на макрорівні (наприклад, інфляційні/дефляційні процеси у економіці країни),
 - нормативно-правове та технічне забезпечення діяльності фінансових та бухгалтерських інституцій передбачає адміністративне управління та фінансовий моніторинг з боку державних установ (наприклад, затвердження єдиних вимог до порядку складання фінансової звітності, уведення податкових новацій, затвердження нових форм фінансової звітності, трансформація форм фінансової звітності тощо),
 - теоретичне забезпечення необхідними розрахунковими нормативами та базою порівняння формує єдине теоретичне підґрунтя для проведення аналізу та формування системи нормативів, правил для коректної інтерпретації результатів аналізу.
-

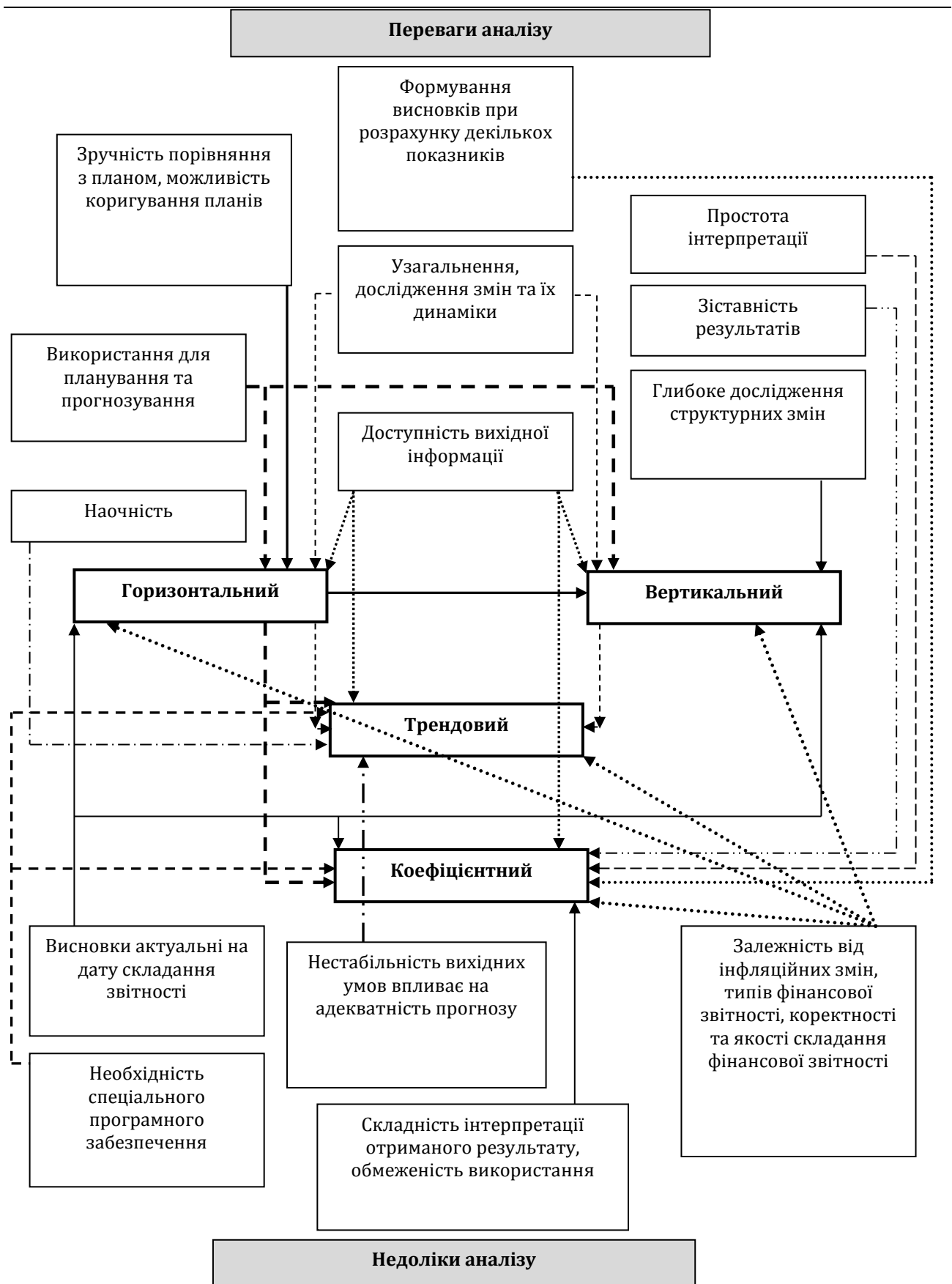

Рис. 1. Схема переваг та недоліків етапів аналізу грошових потоків

Рис. 2. Класифікація недоліків за формами забезпечення

2) залежно від сфери генерації недоліків (рис. 3):

- такі недоліки, які виникають у науково-теоретичній сфері, пов'язані із трактуванням отриманих результатів з наукової точки зору,
- такі недоліки, які виникають у сфері адміністративно-податкового регулювання, – недосконалі законотворчі процеси державних інституцій, що впливають на алгоритм складання, подання фінансової звітності, їх типи тощо,
- недоліки, пов'язані із фінансовим менеджментом, – внутрішні процеси на підприємствах, спричинені суб'єктивними особливостями та людським фактором,
- недоліки у макроекономічній сфері формуються під впливом зовнішніх чинників і залежать від кон'юнктури середовища,
- недоліки у матеріально-технічній сфері спричинені можливостями придбання необхідних активів господарюючими підприємствами для проведення аналізу.

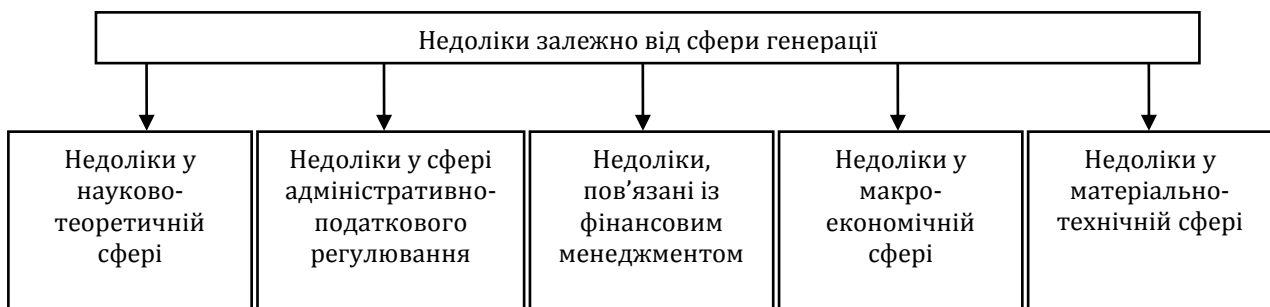

Рис. 3. Класифікація недоліків залежно від сфери генерації

3) залежно від рівня економічної системи, яка підлягає аналізу (рис. 4):

- недоліки на мікроекономічному рівні, які формуються під час реалізації внутрішніх процесів підприємства і впливають на фінансові можливості, суб'єктивну складову діяльності фінансового відділу та особливості його діяльності тощо,
- недоліки на макроекономічному рівні, які формуються під впливом діяльності державних інституцій, а також зовнішніх кон'юнктурних особливостей функціонування,
- недоліки, пов'язані з науково-теоретичним базисом, рівнем розвитку галузі та теоретичним підґрунтям як основи для аналізу з розгалуженою системою інтерпретацій та особливостей.

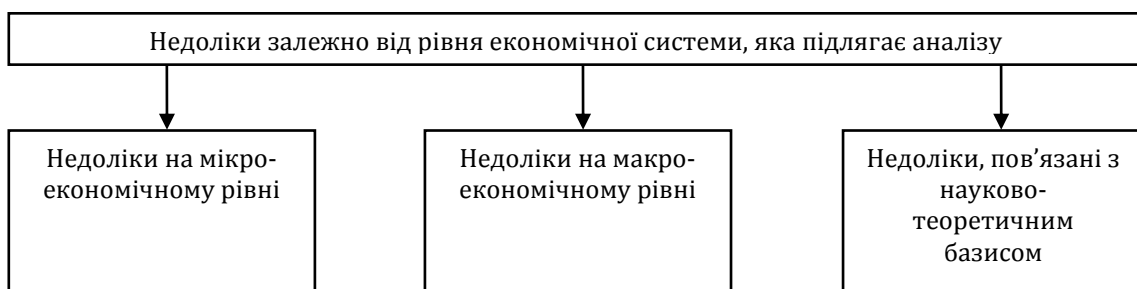

Рис. 4. Класифікація недоліків залежно від рівня економічної системи, яка підлягає аналізу

Прикладом недоліків, пов'язаних з науково-теоретичним базисом, є неналежна база порівняння. Фінансові коефіцієнти потребують наявності бази порівняння. Більш того, важливо, щоб аналітик зіставляв подібне з подібним. Однак при зіставленні компаній неможливо знайти абсолютно однакові, і що більше відмінностей між порівнюваними бізнесами, то більше обмеження аналізу коефіцієнтів. При порівнянні різних компаній також утруднюють роботу питання політики бухгалтерського обліку, політики фінансування та дати завершення фінансового року [9, с. 125].

До групи недоліків науково-теоретичної сфери можна віднести відсутність нормативних значень низки коефіцієнтів; зокрема, результативність коефіцієнтного аналізу обмежує низка факторів: множинність пропонованих наборів коефіцієнтів; складність обґрунтованого нормування показників; відсутність чітких механізмів інтерпретації значень показників і отримання підсумкових висновків і рекомендацій [16, с. 16].

Серед інституційних, інформаційних та регулятивних недоліків макrorівня можна виокремити обмеженість порівняння величин. Зокрема, Кальна Т. А. зазначає, що зміни, які відбулися, характеризують дії минулих періодів, і немає підстав вважати, що подібні тенденції збережуться і в майбутньому; без додаткових даних неможливо однозначно інтерпретувати аналізовані зміни (абсолютні і відносні); деякі результуючі показники обумовлені настільки значним числом факторів, у тому числі і зовнішніх, як економічних, так і політичних, що прогнозувати їх на основі аналізу попередньої динаміки практично неможливо; оцінювати зростання ефективності, не маючи даних про реальний стан організації, досить важко; сам формат деяких форм звітності слід виводити [16, с. 15].

Прикладом недоліків на макроекономічному рівні для коефіцієнтного аналізу є також ситуація, коли зміни величин коефіцієнтів у динаміці не можуть бути інтерпретовані належним чином, оскільки значення для розрахунку змінюються у часі; не завжди значення коефіцієнтів відбивають реалії національного господарства; окремі методики мають застарілі назви форм звітності; рекомендовані методики спрямовані на ретроспективний аналіз; ототожнюються різні напрямки оцінки фінансового стану [16, с. 16].

Невизначеність впливає на інтерпретацію фінансових результатів, тому в умовах високоризикованості цей недолік набуває істотного значення [17, с. 98].

Недоліками на мікроекономічному рівні є, зокрема, складність вибору моделі; трудомісткість; проблеми інтерпретації інформації та формування системи аналізованих показників; неточність даних за нестабільного ринкового середовища (стосується трендового аналізу, зокрема, найчастіше тренд короткостроковий) [16, с. 16].

На рис. 5 зображено взаємне співвідношення етапів аналізу грошових потоків. Розглянувши схему, можна констатувати, що первинними етапами аналізу грошових потоків виступають горизонтальний, вертикальний та коефіцієнтний аналіз. Трендовий аналіз ґрунтується на горизонтальному та вертикальному, є своєрідним логічним продовженням цих етапів аналізу, тому він є вторинним відносно інших етапів.

Існує величезна сукупність фінансових коефіцієнтів, які використовуються при аналізі грошових потоків. У практичній площині при проведенні аналізу необхідно конкретизувати як проблеми, що виникають при управлінні грошовими потоками, так і коло осіб, які будуть користуватися проведеними розрахунками. При аналізі можна заглибитись у розрахунки і втратити первинні зв'язки з відповідною точкою, із сутністю того, що шукає запитувач інформації і з якою метою.

У контексті аналізу грошових потоків виокремлюють три основні групи коефіцієнтів:

- показники якості грошових потоків підприємства;
- показники результативності використання грошових коштів;
- показники ліквідності та платоспроможності, які розраховуються на базі грошових потоків [10, с. 195].

На рис. 6 зображено різноманіття та взаємозв'язок між існуючими коефіцієнтами та показниками звітності на етапі коефіцієнтного аналізу грошових потоків. На рисунку можна побачити, що між групами коефіцієнтів існує взаємозв'язок поряд із взаємозв'язками з показниками фінансової та податкової звітності підприємства. На останніх базується розрахунок коефіцієнтів, тобто ці величини є первинними для аналізу грошових потоків, а розраховані коефіцієнти – вторинними.

У дослідженні наведено зв'язок коефіцієнтного аналізу грошових потоків із функціями управління грошовими потоками (рис. 7). Серед функцій управління грошовими потоками виокремлюють такі, як планування та прогнозування, збір та облік інформації, аналіз та оцінка, формування управлінських рішень, втілення та виконання прийнятих рішень, контроль та корегування. Поряд із ієрархічністю, функціям управління грошовими потоками притаманна циклічність. Виконання функцій – це процес, що постійно повторюється. Водночас слід зазначити, що при здійсненні певної функції як основної паралельно за необхідності може відбуватися здійснення низки інших функцій на певному етапі

управління грошовими потоками. При реалізації функції аналізу та оцінки грошових потоків, а також при контролі та корегуванні здійснюють паралельний та одночасний коефіцієнтний аналіз.

З метою підвищення якості аналізу грошових потоків слід проводити комплексний аналіз, що базується не лише на фінансовій звітності, а й на використанні податкової звітності, планів рахунків, історії розвитку підприємства, первинних документів, бухгалтерських звітів, оборотно-сальдових відомостей тощо.

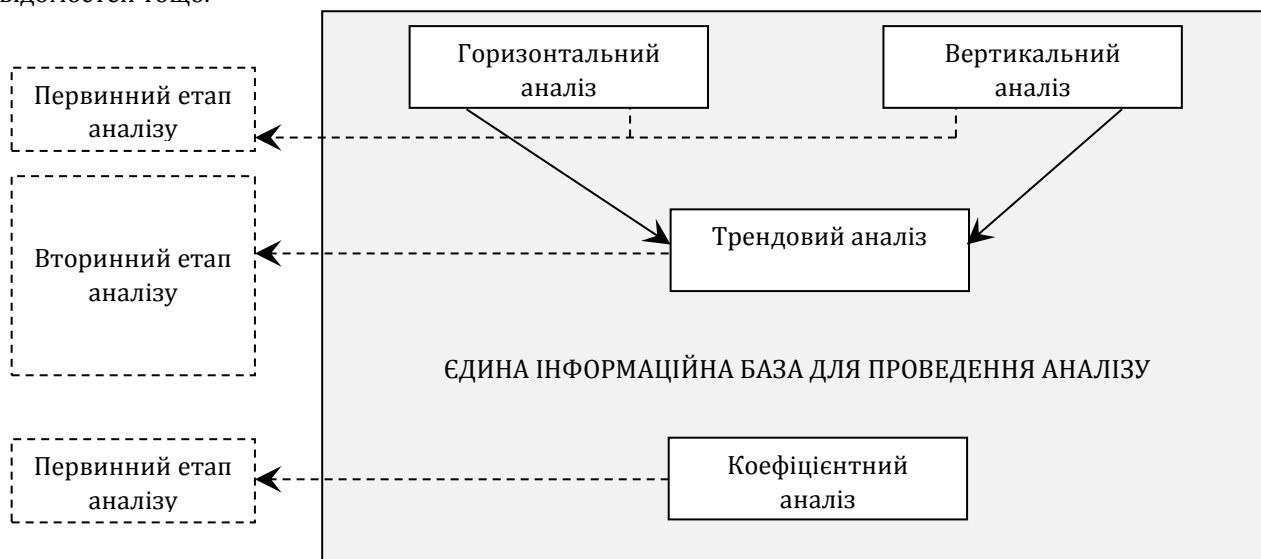

Рис. 5. Взаємне співвідношення етапів аналізу грошових потоків

Висновки та перспективи подальших розвідок

Аналіз грошових потоків базується на проведенні горизонтального, вертикального, трендового та коефіцієнтного аналізів. Кожному етапу притаманні як переваги, так і недоліки. Запропоновано три системи класифікацій недоліків аналізу грошових потоків за такими класифікаційними ознаками: за формами забезпечення, залежно від сфери генерації, залежно від рівня економічної системи, яка підлягає аналізу.

При реалізації функцій управління грошовими потоками з властивою циклічністю одночасно здійснюється їх коефіцієнтний аналіз. Паралельне проведення аналізу та виконання функцій при деталізованому дослідженні згенерованих груп недоліків удосконалюють менеджмент грошових потоків на підприємствах. Ідентифікація недоліків аналізу підвищить якість інтерпретації отриманих результатів, дасть змогу побудувати коректні перспективні прогнози, а також дослідити причинно-наслідкові зв'язки.

Напрями удосконалення аналізу грошових потоків підприємств передбачають урахування груп недоліків, їх деталізацію при проведенні аналізу та здійсненні функцій управління грошовими потоками.

Список літератури

1. Бланк, И. А. Концептуальные основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 448 с. – («Энциклопедия финансового менеджера»; Вып. 1).
2. Бланк, И. А. Управление денежными потоками / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 736 с. – (Серия «Библиотека финансового менеджера»; Вып. 8)
3. Калетник, Г. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Г. М. Калетник, В. М. Ціхановська. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 320 с.
4. Тянь, Р. Б. Структурний аналіз грошових потоків із метою підвищення надійності їх прогнозування / Р. Б. Тянь, О. В. Лисенко // Фінанси України. – 2012. – № 5. С. 110-120.
5. Атамас, П. Методические подходы к анализу денежных потоков по материалам отчета о движении денежных средств / П. Атамас, А. Атамас // Бухгалтерський учет и аудит: научно-практический журнал. – 2013. – № 5. С. 13-19.
6. Базилінська, О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базилінська – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
7. Цал-Цалко, Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник. / Цал-Цалко Ю. С. – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
8. Грабовецький, Б. Є. Економічний аналіз: навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

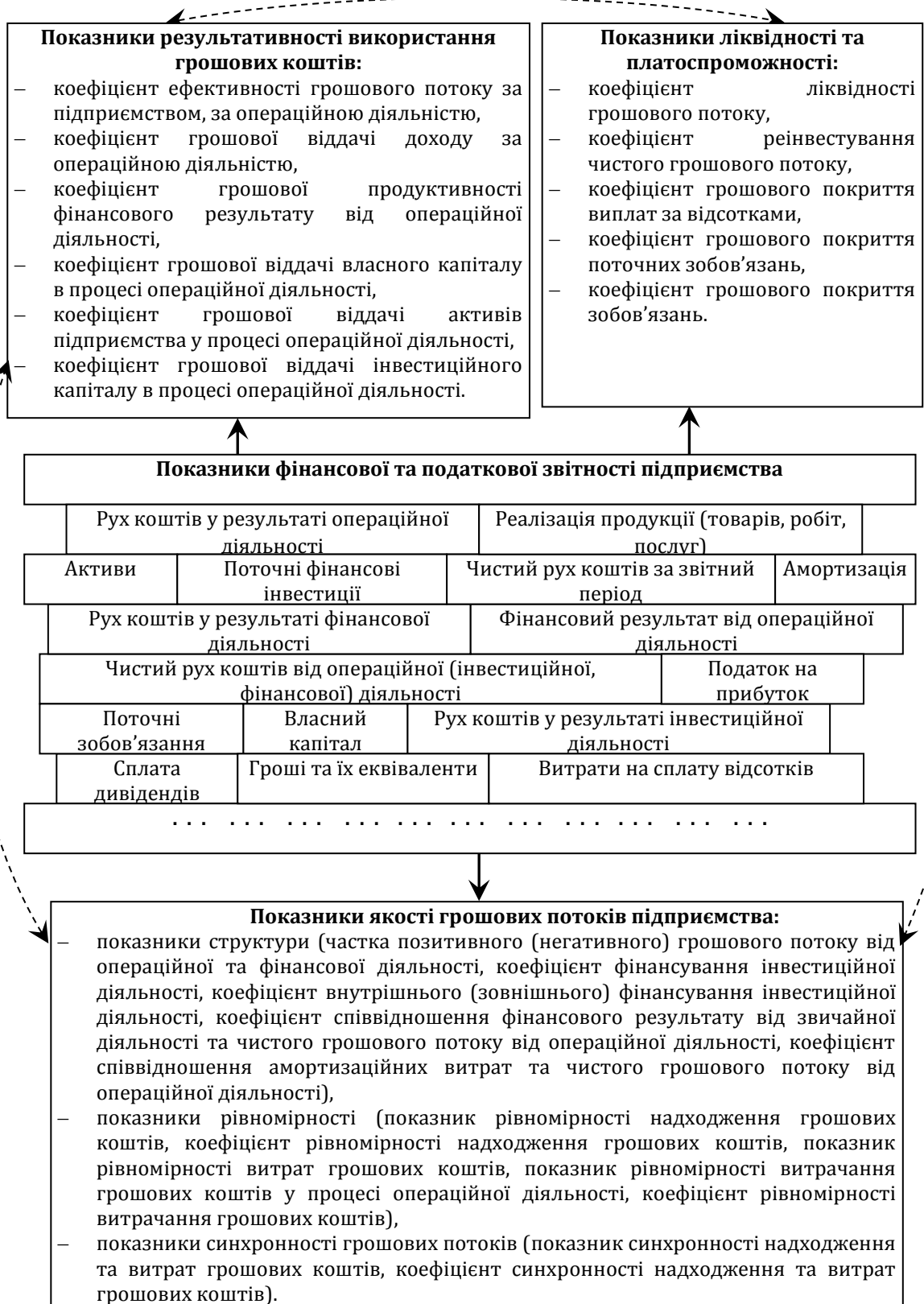

Рис 6. Взаємозв'язок між існуючими коефіцієнтами та показниками звітності на етапі коефіцієнтного аналізу грошових потоків, де:

- – первинна генерація показників коефіцієнтного аналізу на основі фінансової та податкової звітності підприємства,
- ← – вторинна генерація показників коефіцієнтного аналізу на основі відносини взаємозв'язку між коефіцієнтами.

Рис. 7. Зв'язок функцій управління грошовими потоками з коефіцієнтним аналізом грошових потоків

9. Етрилл, П. Финансовый менеджмент для неспециалистов. / П. Этрилл; Пер. с англ. под ред. Е. Н. Бондаревской. – СПб.: Питер, 2006. – 608 с.
10. Финансовый менеджмент [Електронний ресурс]: навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Борноса. – Суми: Вид-во СумДУ, 2012. – 539 с. – Режим доступу: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html>
11. Куратник, П. Рух грошових коштів: складання звіту та аналіз / П. Куратник // Справочник економіста. – 2010. – № 6 (78). – С. 60-67.
12. Селіверстова, Л. С. Управління грошовими потоками підприємства / Л. С. Селіверстова // Економіка та держава. – 2015. – 9. – С. 20-22.
13. Власюк, Т. М. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства / Т. М. Власюк, О. М. Волинець, Н. І. Новіцька // Вісник КНУТД. – 2014. – № 3. – С. 36-46.
14. Заревчацька, Т. В. Аналіз руху грошових потоків у процесі управління ефективністю діяльності малих підприємств / Т. В. Заревчацька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 7 (122). – С. 141 – 145.
15. Надточій, С. І. Аналіз грошових потоків підприємства з використанням динамічної мультиплікативної оцінки їх ефективності та дослідження їх рядів динаміки як завершальні складові аналізу грошових потоків підприємства в системі управління ними / С. І. Надточій // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – № 8 (63). – С. 82-85.
16. Кальна, Т. А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки / Т. А. Кальна // Економічний аналіз. – 2014. – т. 15, № 2. – С. 13-18.
17. Грабчук, О. М. Змістове наповнення фінансового прогнозування розвитку економіки в умовах невизначеності / О. М. Грабчук // Економіка та держава. – 2012. – № 8. – С. 96-98.

References

1. Blank, I. A. (2003). *Kontseptual'nye osnovy finansovoho menedzhmenta*. Kyiv: Nyka-Tsentr, El'ha.
2. Blank, I. A. (2002). *Upravlenye denezhnymi potokami*. Kyiv: Nyka-Tsentr, El'ha.
3. Kaletnik, H. M. & Tsikhanovs'ka, V. M. (2010). *Finansovyy menedzhment*. Kyiv: Khay-Tek Pres.
4. Tyan, R. B. & Lysenko, O. V. (2012). Strukturnyy analiz hroshovykh potokiv iz metoyu pidvyshchennya nadiynosti yikh prohnouzuvannya. *Finansy Ukrayiny*, 5, 110-120.
5. Atamas, P. & Atamas, A. (2013). Metodicheskie podkhody k analizu denezhnykh potokov po materialam otcheta o dvizheniy denezhnykh sredstv. *Bukhhalterskiy uchet i audit*, 5, 13-19.
6. Bazilins'ka, O. Ya. (2009). *Finansovyy analiz: teoriya ta praktyka*. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury.
7. Tsal-Tsalko, Yu. S. (2008). *Finansovyy analiz*. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury.
8. Hrabovets'kyi, B. Ye. (2009). *Ekonomichnyy analiz*. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury.
9. Etryll, P. (2006). *Finansovyy menedzhment dlya nespetsialistov*. SPb.: Pyter.
10. Boronosa, V. M. (2012). *Finansovyy menedzhment*. Sumy: Vyd-vo SumDU. Retrieved from: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html>
11. Kuratnyk, P. (2010). Rukh hroshovykh kosktiv: skladannya zvituv ta analiz. *Spravochnik ekonomista*, 6 (78), 60-67.
12. Seliverstova, L. S. (2015). Upravlinnya hroshovymy potokamy pidpryyemstva. *Ekonomika ta derzhava*, 9, 20-22.
13. Vlasyuk, T. M., Volynets', O. M., Novits'ka, N. I. (2014). Metodychni pidkhody do analizu hroshovykh potokiv pidpryyemstva. *Visnyk KNUTD*, 3, 36-46.
14. Zarevchats'ka, T. V. (2011). Analiz rukhu hroshovykh potokiv u protsesi upravlinnya efektyvnisty diyal'nosti mal'nykh pidpryyemstv. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini*, 7 (122), 141-145.
15. Nadtochiy, S. I. (2006). Analiz hroshovykh potokiv pidpryyemstva z vykorystannyam dynamichnoyi mul'typlikatyvnoyi otsinky yikh efektyvnosti ta doslidzhennya yikh ryadiv dynamiky yak zavershal'ni skladovi analizu hroshovykh potokiv pidpryyemstva v systemi upravlinnya nymy. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini*, 8 (63), 82-85.
16. Kal'na, T. A. (2014). Pryyomy finansovoho analizu: perevahy ta nedoliky. *Ekonomichnyy analiz*, 15(2), 13-18.
17. Hrabchuk, O. M. (2012). Zmistove napovnennya finansovoho prohnouzuvannya rozvytku ekonomiky v umovakh nevyznachenosti. *Ekonomika ta derzhava*, 8, 96-98.

Стаття надійшла до редакції 06.10.2016 р.